

Değerli Hocalarım,

Kamu Kurumlarımızın ve Özel Sektörün Sayın Temsilcileri

Yükseköğretim Kuruluna hoş geldiniz. Sizleri burada ağırlamanın memnuniyeti içerisindeyiz. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bireylerin eğitim hayatları boyunca kazandıkları bilgi, beceri ve yetkinlikleri ile ortaya koyduğu üretkenliği ifade eden beşeri sermaye, günümüzde ülkelerin inovasyon ve ekonomik büyüme süreçlerinde önemli bir konuma sahiptir. Eğitim yoluyla nitelikli beşeri sermayenin yetiştirilmesi ve niteliğinin artırılması ülkelerin öncelikli politikaları haline gelmiştir. Çağımızda bilişim ve haberleşme teknolojilerinin gelişmesi ile bilgi toplumu ve bilgi ekonomisi tüm ülkeler için amaç haline gelmiştir. Bu amaç doğrultusunda küresel düzeyde nitelikli işgücüne talebin artacağı ve bu durumun ülkelerin ve bireylerin ekonomik gelişmişliğini etkilemeye devam edeceği öngörülmektedir. Bu kapsamda, endüstrinin ve özel sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünün karşılanması için mesleki eğitim önemli bir itici güç haline gelmektedir.

Mesleki eğitim yer, içerik ve eğiticilerden bağımsız olarak bireylere mesleğe özgü bilgi ve uygulama becerileri kazandıran nitelikli eğitim olarak tanımlanmaktadır. Dünyanın çoğu ülkesinde mesleki eğitim, genel akademik eğitimin gölgesinde kalmaktadır. Ancak son yıllarda kaliteli mesleki eğitimin; refaha ve kalkınmaya katkısı fark edildiğinden, tüm dünyada mesleki eğitime yönelik özel politikalar geliştirmeye başlanmıştır. Ayrıca küresel ekonomik krizlerden sonra yaşanan istihdam sorununa çözüm getirmek için mesleki eğitime daha çok önem verilmeye başlandığı görülmektedir. Özellikle Kovid-19 salgını ile yaşanan küresel krizin seyri ve süresi ile ilgili yaşanan belirsizlik, mesleki eğitimin önümüzdeki dönemde daha da önemli bir rol oynayacağını ortaya koymaktadır.

Kovid-19 salgını öncesinde Endüstri 4.0 devriminin yaratacağı “dijital ekonomi” ile birlikte tüm dünyada “teknolojik işsizlik” dalgasının başlayacağı öngörülmekteydi. Ancak Kovid-19 salgını hayatın tüm alanında olduğu gibi çalışma hayatında dijitalleşmeyi daha önce hiç olmadığı kadar hızlandırmış ve söz konusu beklentilerin gerçekleşme olasılığını öne çekmiştir. Salgın ile birlikte Dünya ekonomisinde yaşanan hızlı dijital dönüşümden olumsuz yönde etkilenmemek için ülkelerin dijital becerilere sahip nitelikli insan gücüne sahip olması gerekmektedir. Dolayısıyla, Kovid-19 salgını endüstri ve iş dünyasının beceri ihtiyaçlarını değiştirmekte ve mevcut işleri de dönüştürmektedir. 2025 yılına kadar dünyada, dijital dönüşüm nedeniyle 85 milyon işin yok olabileceği ve aynı zamanda yeni çalışma hayatına daha uyumlu 97 milyon yeni işin ortaya çıkacağı öngörülmektedir.

Dolayısıyla son yıllarda çalışma hayatında yaşanan dönüşümler neticesinde işgücü piyasasında ileri düzeydeki yeterliklere sahip insan kaynağı ihtiyacının giderek artacağı ve daha önce bir yükseköğretim programından mezun olan yetişkinlerin de yeterliklerini geliştirmek amacıyla tekrar bir mesleki eğitim programına kaydolma eğilimi göstereceği öngörülmektedir. Bu kapsamda mesleki eğitimde geleceğin mesleklerinin ve yeni mesleki eğitim modellerinin belirlenmesi, esnek meslek profillerinin oluşturulması ve bu yönde öğrencilere gerekli becerilerin kazandırılmasına yönelik stratejik çalışmalar yapılmasının gerekliliği ortadadır.

Değerli Konuklar,

Ülkemizde de beceri odaklı nitelikli insan gücü profiline daha fazla ihtiyaç duyulmasına rağmen, yükseköğretim kurumlarının bu ihtiyacı yeterince karşılayıp karşılayamadığı daima tartışma konusu olmuştur. Ulusal ve uluslararası veriler analiz edildiğinde eğitim kademesi ile istihdam arasında doğrusal ilişki olduğu görülmektedir. OECD'nin 2020 yılı verilerine göre 25-

64 yaş aralığındaki üniversite mezunlarının istihdam oranının OECD ortalaması %84 iken Türkiye için bu oran %74'de kalmıştır. Bütün taraflarla birlikte Yükseköğretim Kurulu olarak yeni dönemde bu oranının artırılması temel hedeflerimizden birisi olacaktır. Bu kapsamda bugünkü çalıştayın odak noktası, yükseköğretimde yalnızca meslek yüksekokulları değil, tüm yükseköğretim programlarında verilen mesleki eğitimidir. Zira meslek yüksekokullarında olduğu kadar üniversitelerin Mühendislik, Tıp, Eczacılık, Arkeoloji ve Sosyoloji programlarında da mesleki eğitim verilmektedir.

Yükseköğretim Kurulunun yeni vizyonuna göre, üniversitelerin istihdama sağlayacağı katkı, Başkanlığımızın izleyeceği önemli performans kriterlerinden birisi olacaktır. Ulusal ve uluslararası iş gücü piyasasını takip eden ve kendi mezunlarının istihdamını izleyen bir üniversite yönetimi anlayışının hâkim kılmasını önceleyeceğimizi ifade etmek isterim.

Değerli Konuklar,

Yükseköğretim sistemimizin girdisi, diğer bir ifadeyle öğrencilerin niteliğini artırmak üzere 2018 yılında yükseköğretime giriş sisteminde değişikliğe gidilmiş olup, bilgi ölçmekten ziyade bilgiyi kullanmayı ve yeni bilgi üretmeyi yordayan bir ölçme ve değerlendirme sistemi uygulanmaya konulmuştur. Mesleki eğitimde girdi kalitesini artırmaya yönelik atılan ikinci önemli adım ise meslek yüksekokullarındaki programlara sınavsız geçişin kaldırılması olmuştur.

Yeni dönemde ise yükseköğretim kademesindeki mesleki eğitim öğrencilerinin ve mezunlarının niteliğinin artırılmasının yanı sıra üniversitelerde eğitimcilerin de niteliğinin artırılması öncelikli hedeflerimizden biridir. Beceri eğitime dayalı mesleki eğitim için öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısını yüksek görmekteyiz ve yeni dönemde bu sayıyı düşürmeyi hedeflemekteyiz.

Ülkemizde Kovid-19 salgını ile birlikte ekonomide ve iş gücü piyasasında yaşanan dönüşümlere ve On Birinci Kalkınma Planında belirtilen meslek profiline uygun iş gücünün yetiştirilmesi için yükseköğretim programlarında güncelleme yapılacaktır. Bu kapsamda mesleki eğitimde müfredatın güncellenmesi, her mesleğe ait becerilerin seviyelere göre belirlenmesi, yetkinliklerin tanımlanması ve geleceğin mesleklerine yönelik becerilerin (örneğin dijital beceri, eleştirel düşünme, yenilik ile problem çözme becerileri gibi) öğrencilere kazandırılması öncelikli hedeflerimizdir.

Saygıdeğer Konuklar,

Uygulamalı eğitimleri artırmak ve Üniversite-Sanayi iş birliğini güçlendirmek istiyoruz.

Uygulamalı eğitimlerin geleceğin meslek mensuplarının mesleki becerilerinin gelişmesine önemli katkılar sağlayacağı bilinmektedir. On Birinci Kalkınma Planı başta olmak üzere birçok üst politika belgesinde uygulamalı eğitimlerin önemi vurgulanarak yükseköğretimdeki uygulamalı eğitimlerin ağırlığının artırılması için amaç, hedef, strateji veya göstergeler açıklanmıştır. Yükseköğretim sistemimizi bu amaç, hedef, stratejilerle uyumlu hale getireceğiz.

Bu kapsamda üniversite-sanayi iş birliğinin artırılmasını ve güçlendirilmesini gerekli görmekteyiz. Alanında yetkin yükseköğretim mezunlarının yetişmesi için üniversiteler ile sanayi arasında yürütülen iş birlikleri çok önemli hale gelmiştir. Üniversite-sanayi iş birliği ile yetiştirilen öğrenciler teorik ve uygulamalı bilgiyi sentezleyerek mesleki alanlarına üst düzey katkı sağlayabilir ve ilgili sektörlerdeki üretim ve organizasyon süreçlerinin etkin ve verimli hale getirilmesinde aktif rol alabilirler. Aynı zamanda bu iş birlikleri üniversitelerdeki bilgi birikimi ve insan kaynağı ile sanayinin sahip olduğu tecrübe ve altyapının bir araya gelmesine yardımcı olacaktır. Üniversite ile sanayinin bu etkileşiminin üretimde çarpan etkisi yapacağını

değerlendirmekteyiz.

Mesleki eğitimde yetişen insan kaynağı profilinin daha fazla sanayi ve iş dünyası odaklı olması gerekirken üniversitelerin sanayi ve iş dünyası ile ilişkileri istediğimiz düzeyde değildir. YÖK'ün yeni döneminde, üniversite-sanayi iş birliği modellerinin geliştirilmesi de ayrı bir konu başlığı olarak değerlendirilecektir. Bu kapsamda, üniversitelerin bazı bölümlerinin, sanayinin belirli yerlerinde konumlandırıldığı yeni modeller gündeme getirilecektir. Bu sebeple yapılan bu çalıştayın yeni dönemde öncelikle üniversite ve iş dünyası ilişkilerine büyük katkı sağlayacağına inanıyoruz.

Diğer taraftan, Türkiye iş gücü piyasasında işgücü arz ve talebi arasındaki nicelik ve nitelik uyumsuzluğu önemli bir sorundur. Üniversiteler ve sanayi kuruluşları arasındaki iş birliğinin güçlenmesi ile çalışma alanlarına göre sanayi tarafından Başkanlığımıza iletilecek istihdam projeksiyonları ile kontenjan planlamalarının daha rasyonel yapılabileceğini değerlendirmekteyiz.

Üniversite sanayi iş birliğini güçlendirmek amacıyla yükseköğretimdeki tüm programları kapsayan Uygulamalı Eğitimler Çerçeve Yönetmeliğini çıkardık. Endüstrimizin desteğiyle Yönetmeliğin mesleki eğitimin niteliğinin artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Kovid-19 salgını döneminde okulların ve işyerlerinin kapatılmasıyla birlikte müfredatlarının en az %25'i işyeri eğitimine göre hazırlanan mesleki yükseköğretim programları diğer yükseköğretim programlarına nazaran daha çok etkilenmişlerdir. Özellikle, imalat, sağlık, turizm ve hizmet sektörüne yönelik mesleki eğitim programlarında öğrenim gören öğrenciler işyeri eğitimlerini tamamlayamadıklarından eğitim sürelerini uzatmak durumunda kalmışlardır. Taraflar olarak bu durumun farkında olmamız gerektiğini özellikle ifade etmek isterim. Bu nedenle yeni dönemde yaşanabilecek olağanüstü durumlara karşı yeni işyeri eğitimi modellerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Değerli Misafirler,

Bugünkü çalıştayın yükseköğretimde mesleki eğitimin iyileştirilmesi konusunda yeni dönemdeki yol haritamızın oluşturulmasına yüksek katkı sağlayacağını bekliyorum.

Öğretim elemanları, yöneticiler, sektör temsilcilerimiz, Milli Eğitim Bakanlığımız, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, TOBB, TUSIAD, MÜSİAD, sanayi ve ticaret odası temsilcileri ile paydaş diğer kamu kurumlarının temsilcileri kısaca mesleki eğitimin bütün tarafları burada.

Kovid-19 salgınıyla birlikte dünyada ve ülkemizde yaşanan ekonomik ve sosyal dönüşümler ile mesleki yükseköğretim konusunda dünyadaki gelişmeleri de dikkate alarak yeni bir yol haritası çıkaracağımıza inancım tamdır. Ayrıca bu çalıştayın çıktılarını kamuoyu ile paylaşacağımızı ifade ederek,

Hepinize teşekkürleriniz nedeniyle teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. Erol Özvar
Yükseköğretim Kurulu Başkanı
Yükseköğretimde Mesleki Eğitim Çalıştayı
11 Kasım 2021, Yükseköğretim Kurulu Konferans Salonu